

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 OSLO

Deres ref.:
Vår ref.: 2013/952 GHE000/008
Dato: 15.03.2013

Forslag til lov om omsetning av bøker (boklov) - Høringsvar fra Universitetsbiblioteket i Tromsø

Innledning

Universitetet i Tromsø har mottatt høringsdokumentet "Forslag til lov om omsetning av bøker (boklov)". Vi beklager den korte høringsfristen som er gitt, vi hadde ønsket å kunne gi et mer nyansert svar på et høringsnotat som i flere sammenhenger angår biblioteks-, forsknings- og undervisningssektoren.

Vi finner det vanskelig å svare på spørsmålene slik høringsdokumentet legger opp til. I det følgende vil vi kommentere innholdet vi finner relevant for vår sektor.

Boklov

Vi stiller oss tvilende til at bredde, mangfold og kvalitet realiseres gjennom foreslått lov. Litterær og faglig uttrykksform er i så stor endring både språklig og mediemessig, at vi ser det som en begrensning å sementere utgivelse og distribusjon med en videreføring av dagens forretningsstruktur.

Vi tror at nye generasjoner vil finne publiseringsmåter som avviker fra dem vi ser i dag. Forlag og bokhandlere kommer til å endre rolle og betydning som kulturformidlere.

Universitetsbiblioteket i Tromsø

Universitetsbiblioteket i Tromsø har som vedtatt politikk at e-bøker skal være vårt foretrukne medium så sant visse betingelser for e-boka er oppfylt. I dette ligger det en erkjennelse av at lesevanene til våre forskere og studenter er i rask endring. Tilgjengelighet på nett har en økende betydning for oss som sørvisinstitusjon og tilrettelegger. Dette gjelder spesielt faglitteraturen, som er vårt primæranliggende.

Formidling av litteratur

Vi støtter ikke uten videre utgangspunktet om at forlags- og distribusjonsvirksomheten vil fortsette å ha den litteratur- og språkpolitiske rolle som den hittil har hatt. Bibliotekene som tilrettelegger er knapt nevnt i høringsnotatet. Disse har imidlertid en stor formidlingsoppgave og utvikler kompetanse og sørvis både for papir- og e-basert materiale. Dette er et viktig supplement til dagens enkle nettbokhandeltilbud og kan gjøre nettet til en god arena for presentasjon av litteratur.

Tilgjengelighet

Faglitteratur og undervisningsmateriale fins i økende grad tilgjengelig på nett. Selv om det ikke er et mål å finansiere studenters litteraturbehov, er tendensen at mye relevant studiemateriale foreligger i elektronisk form, gjort tilgjengelig gjennom bibliotekene. Mye av dette er engelskspråklig. Vi ønsker også å utvikle tilgang til norske ressurser.

Bibliotekene er avhengige av at e-ressursene tilbys i en form som gjør at vi kan tilrettelegge litteraturen på en god måte. Utenlandske tilbydere gjør dette, og vi ønsker forretningsmodeller som gir oss samme muligheter for norsk materiale. Vi kan ikke se at forslagene i høringsdokumentet stimulerer til nye, fleksible publiseringsløsninger som bibliotekene kan bruke.

Open Access

Mye av faglitteraturen produseres av forfattere knyttet til UH-sektoren. Open Access, frihet til å legge ut materiale utviklet ved lærestedene men utgitt på forlag, er uttalt politikk ved mange av institusjonene. Vi ønsker ikke et lovverk som setter begrensninger på deling av fagligheten det offentlige har vært med på å finansiere. Open Access-litteraturen er digital, men som regel knyttet til forlagsutgivelser i flere formater. Det er viktig for oss at vi får en lov som ikke snevrer inn vårt handlingsrom for utvikling av faglitteratur og læremidler. UH-sektoren er med på å skape faglig bredde og utvikling av norsk språk- og skriftkultur.

Vi sier ikke at vi ikke trenger forlag og distributører. Disse representerer en stor merverdi. Men UH-institusjonene må være en aktør i bruken av egenprodusert materiale.

Konklusjon

Vi konkluderer med at vi ikke ser et behov for å regulere produksjon og omsetning av litteratur i lovs form nå. Dette begrunner vi med at det meste vedrørende bokproduksjon er i en stor omstillingsfase. Sementering av ordninger setter uheldige begrensninger på en naturlig utvikling av litteratur- og leseprodukter.

Dersom det blir foreslått en lov, er det vårt sterke ønske at e-bøker og faglitteratur ikke blir tatt inn i loven. Vi mener at den bør begrenses til analoge bøker og lydbøker. Det er UH-institusjonene som i hovedsak fremmer bruk av faglitteratur gjennom pensum- og ressurslister, ikke bokhandlerne. Det er fagbibliotekene som formidler og promoterer e-ressursene. Dette gjøres på et faglig godt nivå som bør stimuleres og videreutvikles.

Vennlig hilsen

Marianne Foss
Administrativ leder

Gøril Hesstvedt
seksjonssjef